

Az IPARTERV Archívum metszetei 9.

3. Mesterek

Földesi Lajos építész (1927-2015)

Ezt a rész tegy kis magántörténettel kezdem. Diplomázásom után, 1977 nyarán, az IPARTERV A irodájának 1. építész osztályára kerültem egyetemi konzulensem Gulyás Zoltán mellé, a 707 szobába. Mindezt talán kivételes szerencsémnek (vagy szorgalmamnak) és persze az Ipartanszék akkori tanszékvezetője: Szendrői Jenő támogatásának köszönhettem.

Ez egy viszonylag kis szoba volt, ablaka a Bécsi utcára nézett, aminek a túlsó oldalán akkor a Metro felvonulási területe állt. Az asztalon a révfülöpi 8 tantermes általános iskola kiviteli tervei voltak, melynek a részlettervezési munkáiba kapcsolódtam be, velem együtt érkező kollégámmal M.Lacival. A munka a korábbi posztban említett Sportcsarnok asztalokon folyt.

Mindezt csak indításként említem és a környezettel szeretném folytatni. A folyosón sorakozó szobákban ismert építészek végezték napi munkájukat. A közvetlenül szomszédos szobában (érdekes, az IPARTERV-ben nem használták a fellengzős műterem szót): Földesi Lajos, akkor már kétszeres Ybl díjas építész mellett Tóth Tamás, Hajnal Zsolt, Szűts Zsuzsa dolgozott. Két kiváló szerkesztő segítette a munkát: R. Á és L. Á.

A következő szoba, már a beforduló folyosó végén, udvari szoba volt. Itt Lázár Antal (Reimholzzal Ybl díjas a Domus áruházak után), pont a Budapesti Szemétegetőn dolgozott munkatársaival Dobó Mártonnal, Gyalai-Korpos Gyulával Rex-Kiss Béla és F.Á. szintén kiváló szerkesztő segítségével. A nagy szoba túlsó végén Patonai Dénes éppen befejezve a Balatonfűzfői Uszoda tervét, az Árpád híd közelében álló OTP irodaház tervein dolgozott. Segítsége a szintén kiváló R. Á. szerkesztő volt. A szoba középső ablakánál Rajk László, akkor a Szemétegető Munkásszállásának kiviteli terveit készítette.

A folyosó másik irányában mellettünk a költségvetés készítő szobája volt. De egy névre itt is emlékszem: Magyar János, építész, aki akkor SOTE Nagyváradi téri épületének kiviteli terveit gondozta. (Az eredeti tervezők: Gerlóczy Gedeon, Südi Ernő és Wagner László).

A következő szoba szintén viszonylag kis szoba volt. Itt akkor Földesi mellől önállósodott Ungár Péter, a Vérhalom téri MHE számítóközpont tervén dolgozott, melyért hamarosan (1979) Ybl díjat kapott statikus tervezőtársával Nagy Bencével. Mellette Solta József működött.

Az udvari szobák egyike az irodavezető szobája volt. Akkor Rimanóczy Jenő vezette az A irodát. Ő később az ÁÉTV iskolateremtő főmérnöke lett.

Az emelet többi szobáját statikusok, gépészek és elektromos tervezők foglalták el. De a VI. és a VIII. emelet építészgárdája sem maradhat ki az A iroda akkori építészeinek említéséből. Itt azonban már emlékeim nem olyan élesek. A VI.-on az udvari szobában Reimholz Péter akkor a VOK tervein dolgozott, Szász László és Maczelka László volt a segítsége. A többieket csak felsorolni tudom: Szekeres József, Mülbacher István, Vajai Tamás, Demény Tamás, Dobó János, Hőnrich Henrik Novák Miklós neve jut eszembe. De Wéber József és Koltai Tamás, előttem két évvel végzett kollégáim is mellettük végezték munkáikat.

A VIII. emelet építészei közül szintén csak néhány név jut eszembe: Kévés György, Kapitány József, Kapy Jenő, König Tamás, Szentai Judit, Varga Lea és Wágner Péter.

Az IPARTERV-ben akkor három komplex iroda működött. A B és C irodák építészei hasonlóan erős csapatot alkotnak.

Egyszer majd érdekes lenne ezt a névsort összevetni a Mesteriskolát végzett és/vagy az Ybl díjasok listájával.

A sok kiváló építész bemutatása meghaladja lehetőségeimet. De fontosnak tartom, hogy néhány mester szerepeljen ebben a sorozatban.

Földesi Lajos építész (1927-2015)

Földesi Lajos 35 éves IPARTERV-es pályafutásához (1952-87) jelentős ipari épületek, fontos közösségi épületek és néhány emblematikus lakóépület fűződik. Ezek fényképei közül több Archívumunkban is megtalálható.

A korai Mesteriskola második ciklusának (1955-58) volt hallgatója, ők szinte valamennyien a szocialista realizmustól megszabaduló, a modern építészet fő vonulatába visszatérő magyar építészet kimagasló alkotói lettek. Mestere Szendrői Jenő volt. Később, a 70-es évektől már Ő is mester, egyetemi konzulens.

Munkásságát fáradhatatlan munkával végletekig kicsiszolt alaprajzok, kiegyensúlyozott, szűkszavú homlokzatok, minimalista csomópontok fémjelzik.

Néhány korai (1950-as évek vége) ipari-technológiai épület után a Balaton program keretében tervez épületeket, mely közül a Siófoki Vénusz szálló egyből (1963) Ybl díjat hoz számára.

Néhány munkája konzervgyárak specialistájává teszi: Nyíregyháza és Debrecen. Számos más helyszínre különféle státuszú előkészítő terveket készít (Debrecen, Dunakeszi, Szigetvár, Nagyatád).

A 60-as évek közepén két jelentős lakóházzal. (Fehérvári út és József nádor tér), hívja fel ismét a figyelmet

Csalogány utcai irodaháza már kicsit a klasszikus modern utáni világra céloz. Munkatársa: Ungár Péter.

Majd visszatérve saját hangjához megtervezi szülővárosában a Gépipari Technikumot. Melyet kb. 10 éve lebontottak.

Hatalmas munka volt a 4.-es Metró Kőér utcai szervíz-kocsiszín együttese.

Ezt követően épül meg végre a korábban sok-sok változatban megközelített Prométheusz telephely a Gyömrői úton.

Nyugdíjba menetele előtt utolsó IPARTERV-es munkájaként még befejezi a Posta Központi Hírlapelosztó Orczy téri együttesét.

Munkássága évtizedei alatt meghatározó építészek mestere: Lázár Antal, Ungár Péter, Hőnrich Henrik, Hajnal Zsolt, Wéber József, Tóth Tamás és többen mások dolgoztak szárnyai alatt.

Pályáját szép összeállítás rögzíti:

https://www.kozep.bme.hu/wp-content/uploads/2013/08/F%C3%B6ldesi-Lajos-interj%C3%BA_teljes.pdf

Képaláírások:

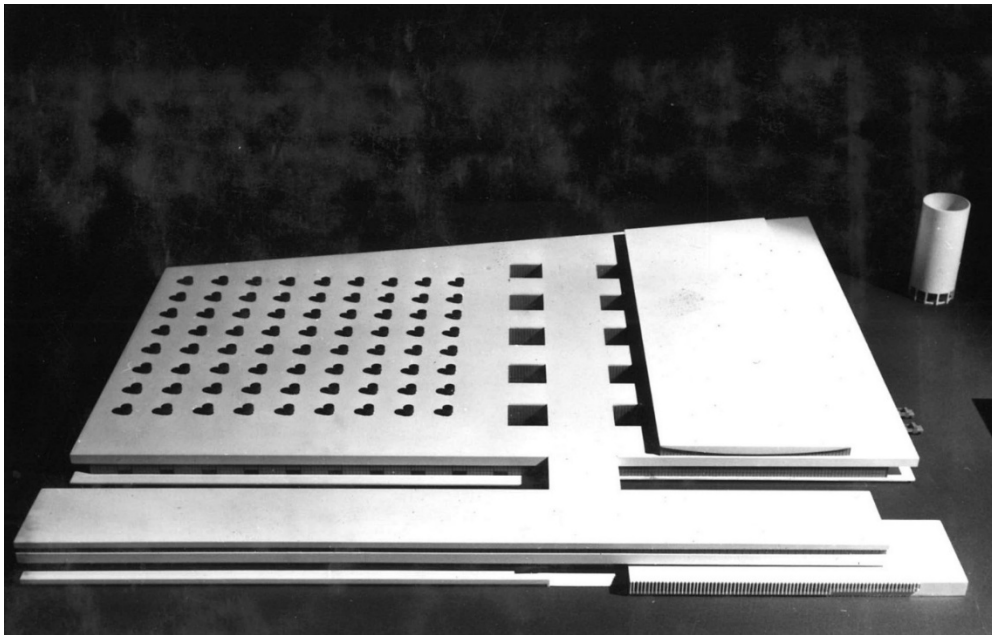
1.Kép. Földesi Lajos (Dobai, Hajnal, Wéber) 2007.01.10. a MOME-én, a Gulyás Zoltán emlékezete előadás (Lázár Antal és Reimholz Péter) után. <https://epiteszforum.hu/gulyas-zoltan-epiteszre-emlekeztek-a-mome-n>

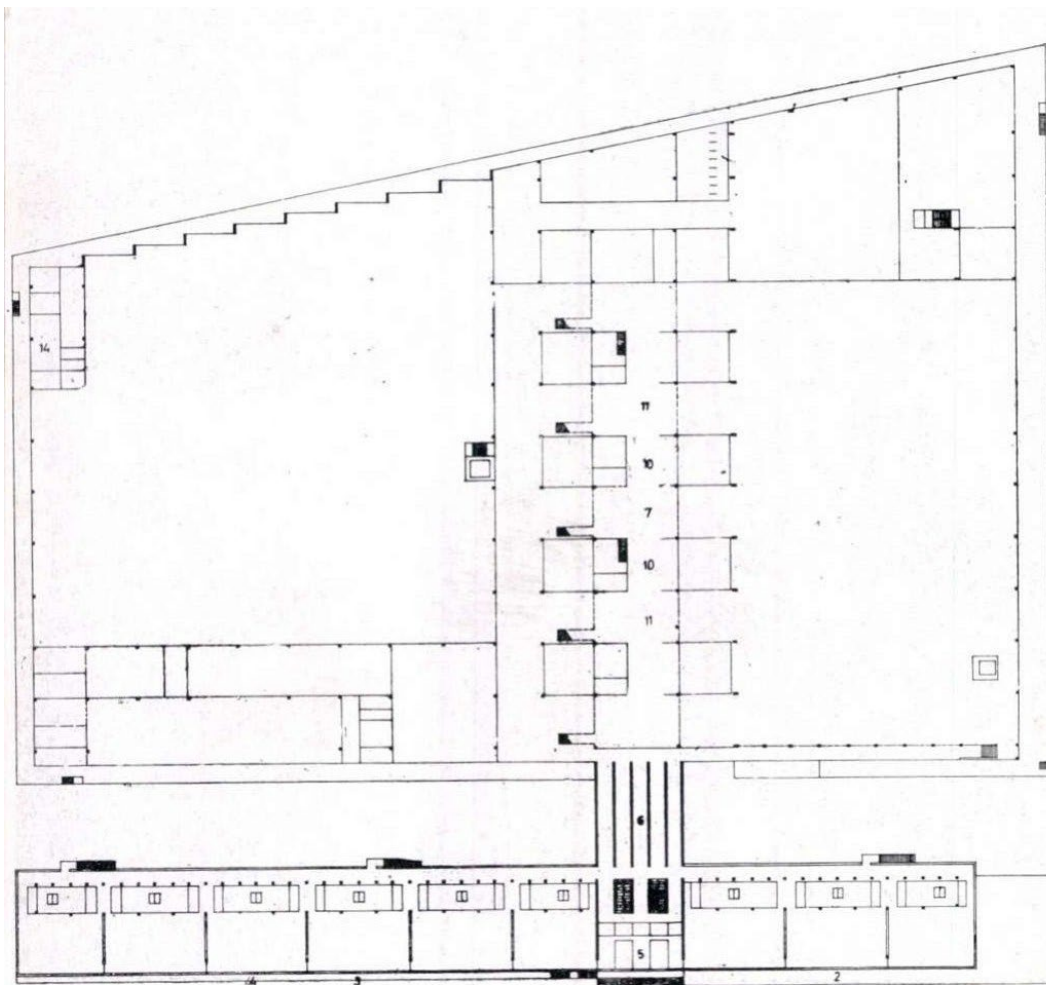
2.Kép. A siófoki Venus Szálló emblemikus képe (1960-1961) 5286

3.kép. OTP lakóház, Bp. XI. Fehérvári út.(1962) 6810

4.Kép. Nyíregyházi Konzervgyár makett (1963) 5510

5.Kép. Nyíregyházi Konzervgyár alaprajz (1963) Magyar Építőművészet 1964/2

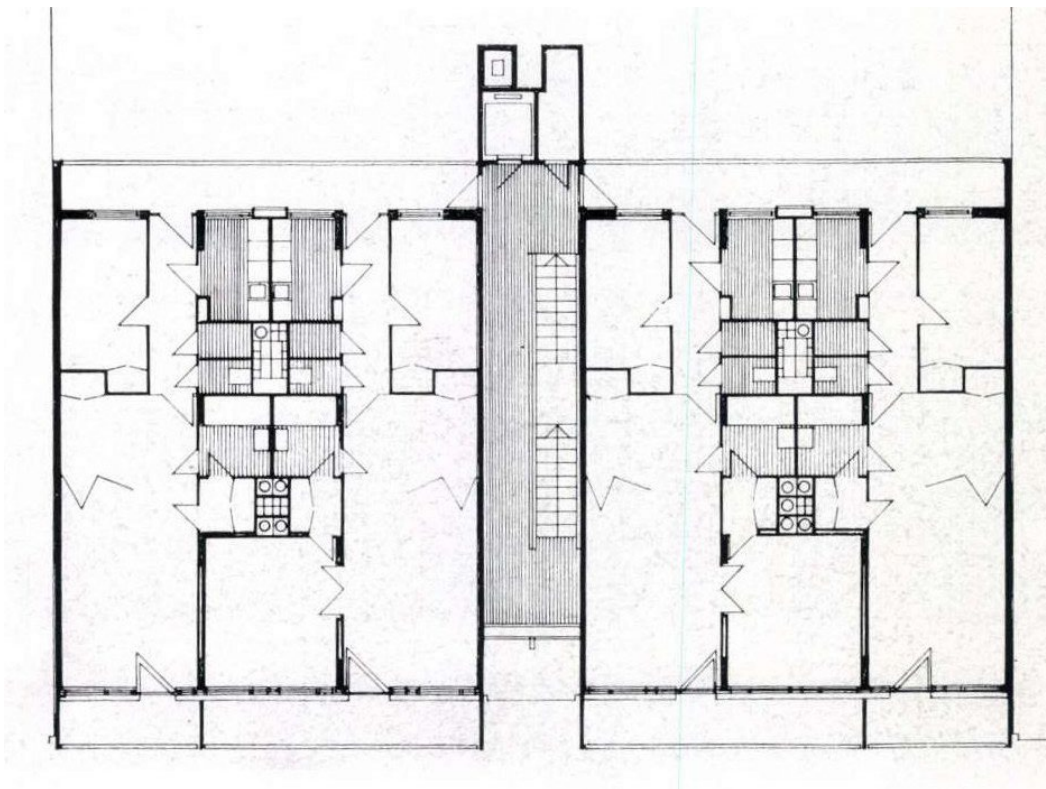
6.Kép. Nyíregyházi Konzervgyár szerkezetépítés. A feldolgozó munkatér az idényjellegű alapanyagokhoz igazodó változó gépesítésének átrendezhetősége miatt 40,00 m fesztávolságú csarnok. A szerkezet speciális: a két egyenes gerendából készült, közepén csuklóval összefogott vasbeton gerenda, az aláfeszítő acélszerkezettel lesz teljes. Nagy József szerkezettervező egyedi konstrukciója.

7.Kép. Nyíregyházi Konzervgyár (1963) homlokzat jellemző fotó, érdemes megfigyelni a kiérlett 60-as évek építészetére jellemző fordulatokat.

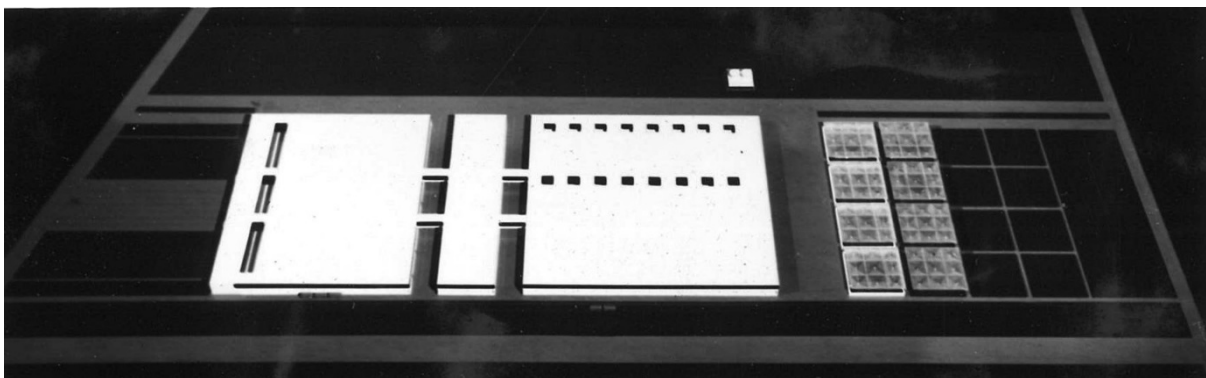
8.Kép. OTP lakóház. (1966) Bp. V. József nádor tér, nyugati homlokzat 8708

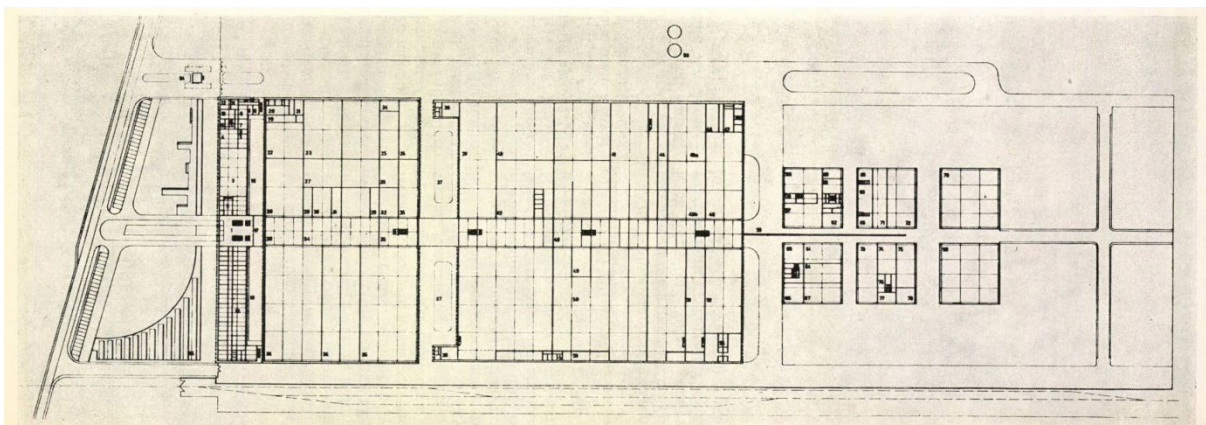
9.Kép. OTP lakóház. (1966) Bp. V. József nádor tér, alaprajz. Földesi alaprajztervezési gyakorlata jól látható a feszes terven. Mely azután teljesen szinkronban van a homlokzat arányrendszerével. Magyar Építőművészet 1968/2

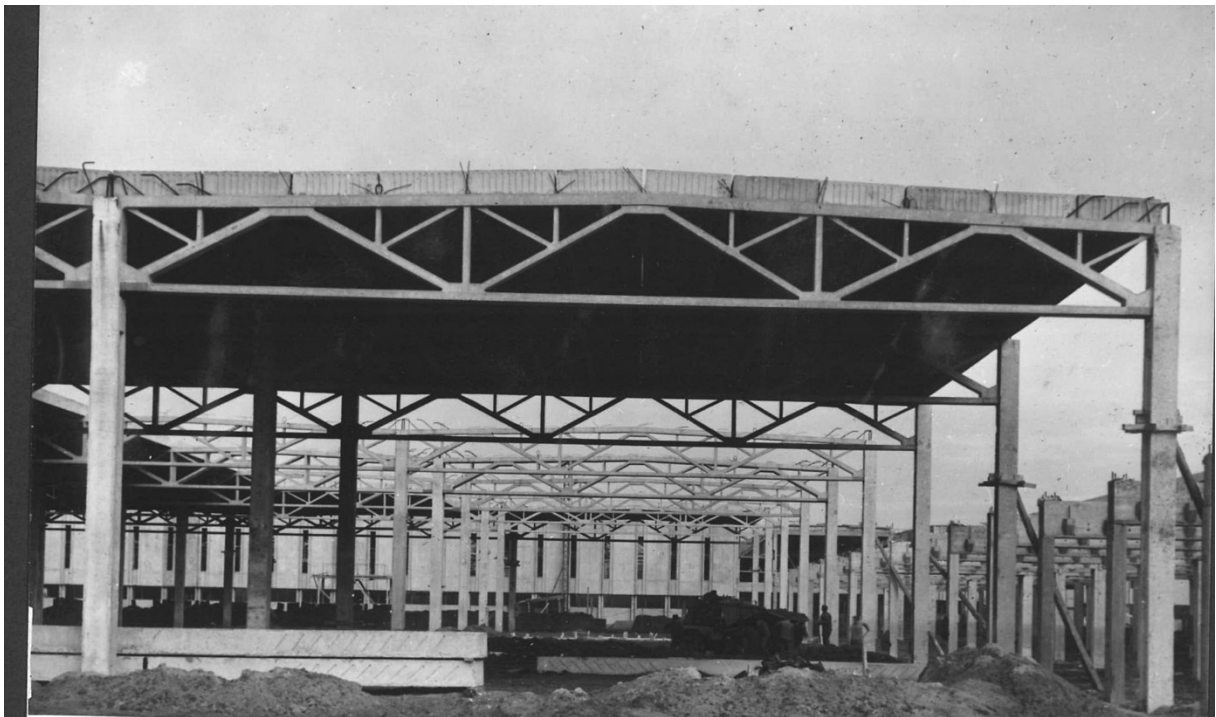
10.Kép. OTP lakóház. (1966) Bp. V. József nádor tér, nyugati homlokzat. Kapart műkő felület. Színes dia 0132

11.Kép. Debreceni Konzervgyár (1970) makettfotó. 7155

12.Kép. Debreceni Konzervgyár (1970) alaprajz. Magyar Építőművészet 1966/6

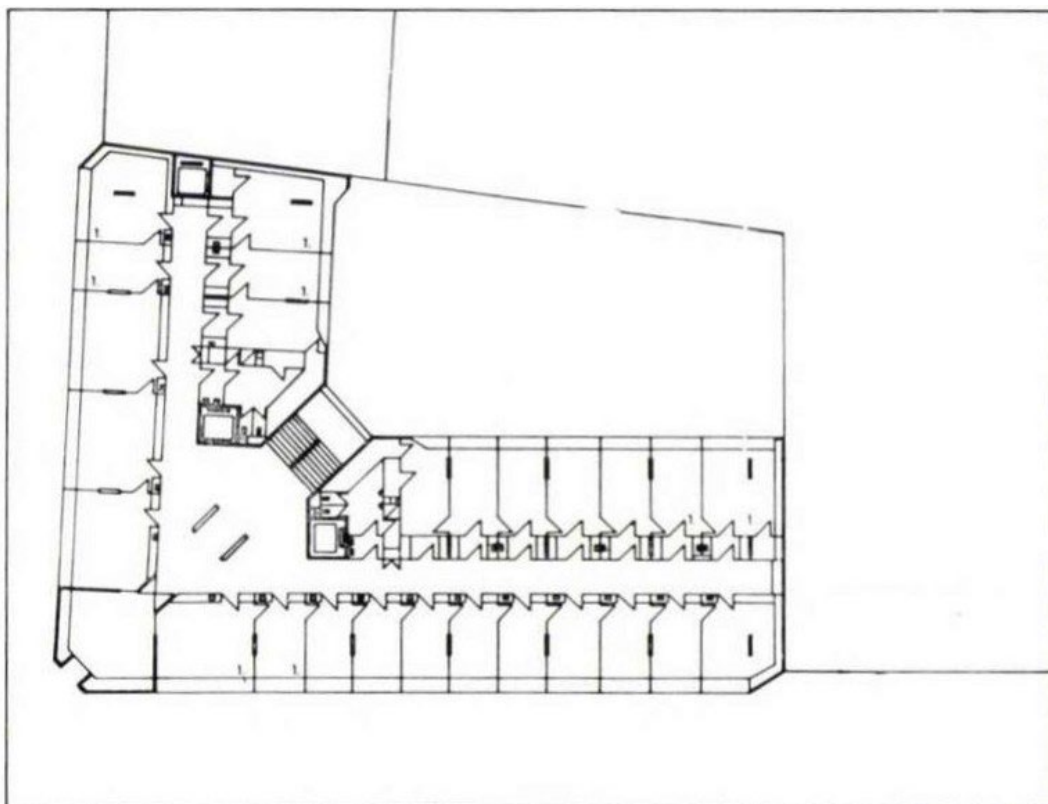
13.Kép. Debreceni Konzervgyár (1970) szerkezetépítés. Míg a Nyíregyházi Konzervgyár lényegében egyedi szerkezetekkel valósult meg, addig a ez teljesen iparosított tartószerkezettel (12/18 m-es vb. típusváz épült).

14.Kép. Debreceni Konzervgyár (1970) homlokzatrészlet. Egyedi előregyártású vasbeton homlokzati panelekkel épült homlokzat. Földesi megtalálta a módját, hogy a rendszeren belül az eltérő funkciókhoz finoman differenciált homlokzati paneleket rendeljen.

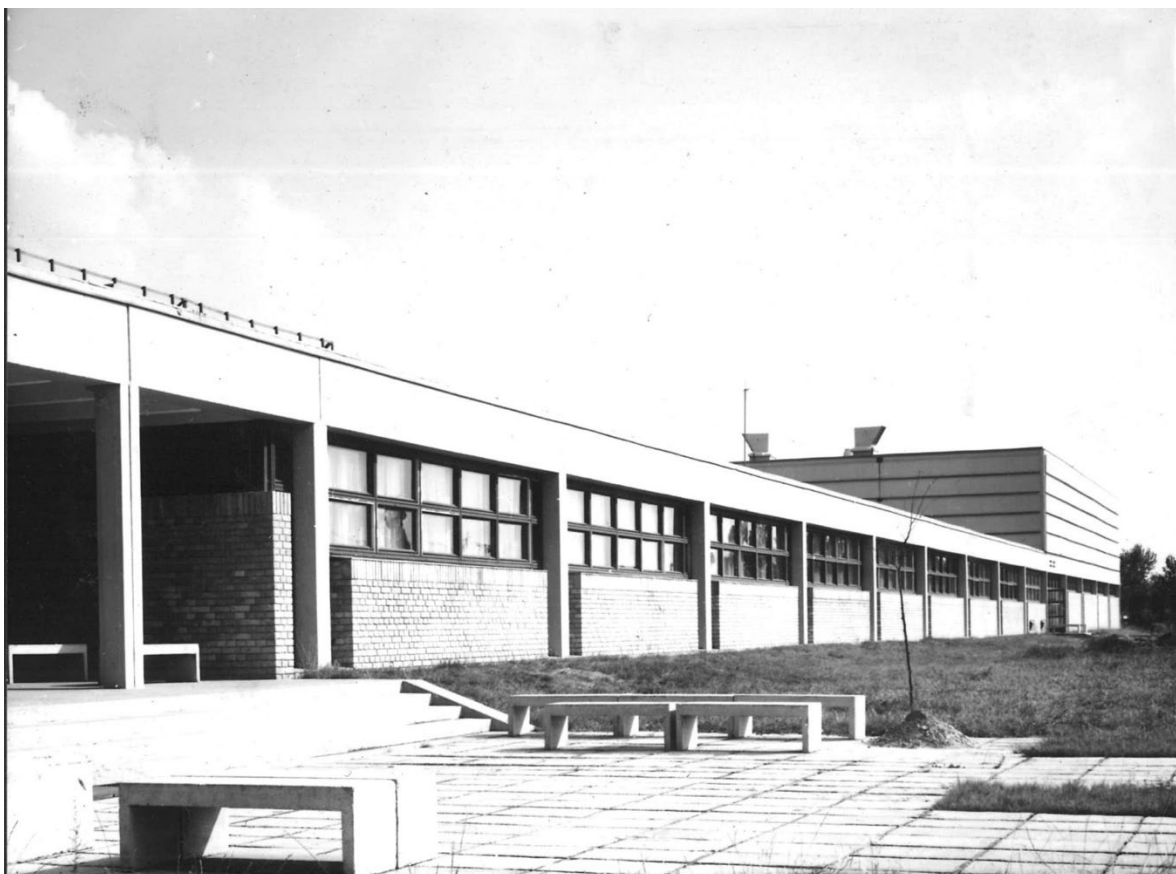
15.Kép. Építésgazdasági és Szervezési Intézet, ÉGSZI (1976) Bp. I. Csalogány utca. Utcakép. 16141

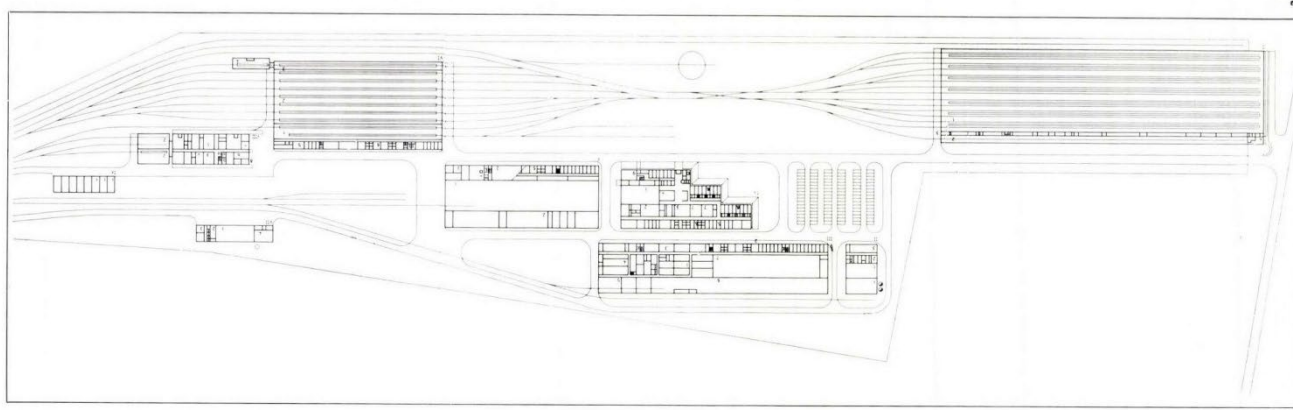
16.Kép. Építésgazdasági és Szervezési Intézet, ÉGSZI (1976) Bp. I. Csalogány utca. Általános emeleti alaprajz. Magyar Építőművészet 1978/6

17.Kép. Építésgazdasági és Szervezési Intézet, ÉGSI (1976) Bp. I. Csalogány utca. Bejárat
részlet. 16138

18.Kép. Gépipari szakközépiskola, Hódmezővásárhely (1977) homlokzatrészlet. Az épület mára lebontva? 16561

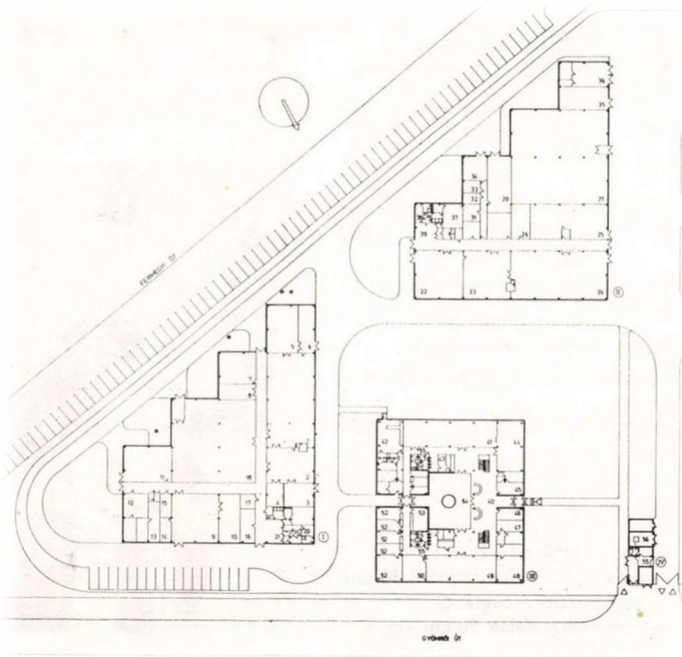
19.Kép. 4. Metró Központi Járműtelep (1982) Bp. X. Kőér utca. Alaprajz. A bonyolult és kötött vágányrend adott volt. Az épületek ennek ellenére pontosan koordináltak és hozzák a már megszokott pontos alaprajzi rendet. Magyar Építőművészet 1978/6

20.Kép. 4. Metró Központi Járműtelep (1982). Bp. X. Kőér utca. Homlokzatrészlet. Színes dia 0016

21.Kép. 4. Metró Központi Járműtelep (1982) Bp. X. Kőér utca. Kocsiszín, belső kép. A tartószerkezet un, KIPSZER-térrács. Színes dia 0002

22.Kép. Prométheusz Tüzeléstechnika Székhelye, X. Budapest, Gyömrői út. (1980) Alaprajz. Magyar Építőművészet 1984/6

23.Kép. Prométheusz Tüzeléstechnika Székhelye, X. Budapest, Gyömrői út. (1980) Homlokzati részlet. Színes dia 0022

23.Kép. Posta Központi Hírlapfeldolgozó Üzem. Budapest X. Orczy tér (1989) Orczy téri homlokzat. Színes Dia 0026

24.Kép. Posta Központi Hírlapfeldolgozó Üzem. Budapest X. Orczy tér (1989) Homlokzatrészlet. A teherautóval érkező újság és folyóiratkötegek szortírozás átcsomagolás után postavonatokra kerülnek. 204